

HUSITSTVÍ – JAN ŽIŽKA Z TROCNOVA – PRÁCE S TEXTEM

ÚKOL: Pročti si pozorně text o slavném husitském vojevůdci Janu Žižkovi z Trocnova. Využít můžeš samozřejmě poznámky v sešitě, text v učebnici či jiné zdroje. Potom odpověz na jednotlivé otázky v kvízu. U každé otázky je platná vždy jedna odpověď.

Kvíz vyřeš test **do neděle 31.5. 2020. Počítá se ti první došlý dotazník!!!**

ODKAZ NA KVÍZ:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScN_PqikNSabMLzahQWb5ZWWhUmD0idDYFSdBzoWsHtgGl6Z9Q/viewform

HODNOCENÍ:

15–13 bodů – Výborně! Je vidět, že tě pestrý život Jana Žižky zaujal? Při psaní jeho životopisu bys rozhodně neměl problém!

12–10 bodů – O Žižkově životě máš velmi dobré znalosti!

9–7 bodů – Je vidět, že víš, kdo to Žižka byl.

6–4 body – Mohlo to být lepší. Přeci jenom bys měl o tak slavném vojevůdci něco vědět!

3–0 bodů – Palec dolů! Není co komentovat.

Autor textu: Helena Plocková, in časopis Časostroj, září 2015, upraveno

Autor ilustrace: Jan Hora

OPRAVDU JSI BÝVAL ZLODĚJ, ŽIŽKO?

Na kus řeči s neohroženým vojevůdcem

Zjizvená tvář, orlí nos a každé oko jiné... Jan Žižka z Trocnova (asi 1360-1424) opravdu nebyl žádný krasavec. Zato mu to pěkně pálilo! Proslavil se jako mazaný husitský vojevůdce, kterého se děsila celá Evropa!

Píše se rok 1910 a v Čáslavi se opravuje kostel sv. Petra a Pavla. Dělníci zatím netuší, že je čeká fantastický objev! Najdou zprávu, ve které stojí, že jedna ze zdí ukrývá ostatky slavného Jana Žižky. **Rozuměj, až do té doby se myslelo, že byly v roce 1631 spáleny.** Dělníci neváhají a dají se do práce. A opravdu brzy objeví několik kostí a část lebky! Jenže patřily opravdu Žižkovi? Dodnes to není jisté. Víš co? Zeptáme se ho. Brána do záhrobí se už otevírá!

Ve jménu kalicha tě vítám, kníže. Jak se ti daří?

Inu, trochu se nudím. Musím vzpomínat na léta, kdy jsem se oháněl mečem na bitevním poli!

To věřím. Pověz nám, jak se z obyčejného zemana stane vojevůdce.

Jednoduché to nebylo. Začínal jsem jako sedlák na rodném statku u Trocnova, který jsem později zdědil. Jenže jsem se zadlužil a o statek nakonec přišel

Slyšela jsem, že ses pak přidal k jedné lupičské bandě, která řádila na Českobudějovicku. Je to pravda?

Ano, to není žádné tajemství. Přepadávali jsme pocestné a vydělávali na holé přežití.

Prý jsi kvůli těmhle lotrovinám v roce 1409 málem skončil na popravišti...

Unikl jsem smrti jen o vlásek, Matěj, vůdce tlupy, a další mí kamarádi byli popraveni. Mne jediného král Václav IV. omilostnil.

Jak je to možné?

Netuším, asi jsem se mu líbil.

A víš, že se šušká, že tě mezi lapky nastrčil samotný král jako tajného agenta?

Ehm, chachacha... tak tohle slyším poprvé.

Když to říkáš... Co jsi tedy dělal poté, když tě král osvobodil?

Bavilo mě ohánět se mečem, tak jsem se vydal na tažení proti řádu německých rytířů, které vyhlásil polský král Vladislav II. Jagiello.

Prý ses díky tomu zúčastnil i největší středověké bitvy u Grunwaldu (1410), kde jsi přišel o své druhé oko. Je to pravda?

Nesmysl! Na to jsem neviděl už od 12 let. Někdo mě tehdy sekl do obličeje. Měl jsem zjizvenou celou tvář.

Dobře tedy, ale jak ses dostal k Husovu učení? To se o něm mluvilo i v Polsku?

Ale kdepak. Po návratu z tažení jsem se usadil v Praze a začal jsem chodit na mistrovo kázání v Betlémské kapli. Jeho názory mne zaujaly.

Co na nich bylo tak zvláštního?

Hus si všímal prohnílosti církve. Viděl, že kněží nežijí správným křesťanským životem, prodávají odpustky a hledí jen na svůj prospěch. Nedivím se, že se církvi znelíbil.

Tak to tě muselo naštvat, když ho v červenci 1415 nechal kostnický koncil upálit, ne?

Byl jsem vzteky bez sebe a nebyl jsem sám. Král Václav se nakonec začal obávat reakce církve a Husovy stoupence nechal zavírat do vězení.

Tak proto v červencích 1419 vypukly velké nepokoje, které vyústily v otevřenou válku?

Přesně tak.

Pamatuješ se na svoji první bitvu v čele husitů?

Jistě, bylo to u Nekvíře na Plzeňsku, kde jsem poprvé vyzkoušel i taktiku vozové hradby.

Promiň, kníže, ale nevím přesně o co jde.

Aha. Jedná se o jednoduchou taktiku. Schovali jsme se s děly a zbraněmi za povozy, které nás chránily před nepřáteli.

A na to jsi přišel sám?

Jasně, dokonce jsem o válčení sepsal příručku.

Páni, to se nedivím, že se husitům pod tvým velením dařilo.

Vyhrávali jsme jednu bitvu za druhou. Našeho bojovného zpěvu se děsila celá Evropa!

Jasně, to je ta známá píseň Kdož sú boží bojovníci, že?

Ano, ale nezlob se, musím jít, bratři kališníci mě volají...

Počkej, kníže, a co to tajemství tvých ostatků???

Nedá se nic dělat, Žižka se rozplynul v mlze. Tajemství jeho posledního odpočinku tedy nerozlouskneme. Ale nezoufej, o bitvách se hned dočteš víc!

VIZITKA JANA ŽIŽKY Z TROCNOVA

Jan Žižka z Trocnova a Kalicha, přezdíváný „husitský kníže“

(asi 1360–11. října 1424)

- *Narodil se do zemanské rodiny Žižků, kteří žili v jihočeském Trocnově.*
- **Asi ve 12 letech přišel o oko.**
- *Říká se, že bojoval v bitvě u Grunwaldu v roce 1410, jisté to ale není.*
- *Nejspíš se zúčastnil první pražské defenestrace.*
- *Stal se jedním ze čtyř husitských hejtmanů – velitelů nově založeného města Tábor.*
- *Vymyslel taktiku vozové hradby a sepsal Vojenský řád.*
- *Byl nejúspěšnějším českým vojevůdcem všech dob – prý neprohrál ani jednu bitvu.*
- **V roce 1421 přišel při obléhání hradu Rábí o druhé oko. Zemřel při obléhání Přibyslavi v roce 1424.**

KONŠELÉ LÉTAJÍ Z OKEN

*Smrt Jana Husa vyvolala v Čechách vlnu nevole, která se nakonec obrátila i proti králi Václavovi, který zprvu sám Husa uznával. **Nespokojenost vyvrcholila 30. července 1419, kdy vtrhl rozzuřený dav na Novoměstskou radnici v Praze.** Žádal propuštění několika vězňů, které král nechal zatknout kvůli hlásání Husových myšlenek. Konšelé, kteří to odmítli, **byli vyhozeni z oken. Pražskou defenestrací**, latinsky se totiž okno řekne fenestra. začalo téměř dvacetileté období husitských válek, které skončilo až porážkou husitů v roce 1434 v bitvě u Lipan.*

PROTI VŠEM

*Zajímá tě, proti komu husité vlastně bojovali? Říká se, že proti všem, ale hlavně proti samotné církvi, která je označila za nebezpečné kacíře. **Papež Martin V. proti nim vyhlásil čtyři křížové výpravy! Tu první hned na jaře 1420. Do jejího čela se postavil Zikmund Lucemburský, kterého kališníci odmítli za krále.** Nezapomněli, že slíbil ochranu Husovi při cestě na koncil do Kostnice, a slib nesplnil.*

KDOŽ SÚ BOŽÍ BOJOVNÍCI

Vzpomeneš si na nějakou husitskou bitvu? Mezi ty nejslavnější patří třeba bitva u Sudoměře (březen 1420), kde Žižka skvěle použil taktiku vozové hradby. Hradbu postavil na hrázi mezi vypuštěným a napuštěným rybníkem. Husité křižáky nalákali k hradbě a velkou část postříleli z ukrytých děl. Ti, co unikli, se pokoušeli utéct přes vypuštěný rybník. V bahně ale rytíři v brnění uvízli a husité je lehce dopadli. Dalším významným střetem byla třeba bitva na Vítkově (dnešní Žižkov, červenec 1420). Jak dokázali husité odolat několikatisícové přesile tentokrát? Vrch opevnili dřevěnými sruby a křižáci jej nemohli dobýt. Protože svahy kopce byly příliš příkré a oni padali dolů jako hrušky. Stačilo pak málo a pro žoldáky se husité stali noční můrou. V bitvě u Tachova (1427) stačilo jen, aby začali husité zpívat slavnou bojovou píseň Ktož jsú boží bojovníci, a křižáci se strachem prchli!